

Over progressieve politiek

Corinne Ellemeet, Tweede Kamerlid GroenLinks, schreef een rede ter ere van het 30-jarig jubileum van De Linker Wang. Hier een samenvatting van de inspirerende speech.

Corinne Ellemeet

Er is veel kapot gemaakt. Niet alleen in de Verenigde Staten. Ook in Nederland. Mijn politieke verhaal is een verhaal van herstel. Van de aarde en de samenleving weer gezond maken. Maar dan moeten we eerst weten: wat is er precies kapot gemaakt? Michael Sandel legt uit dat de rot in onze samenleving op drie niveaus is terug te vinden. Het zit in onze economie, een economie van ongelijkheid. In onze maatschappij, waar door groeiende onzekerheid

ziel snijdt dan ongelijkheid, en een bedreiging vormt voor onze democratie. Omdat mensen afhaken, onverschillig worden, of in de handen van populistten worden gedreven. Ondertussen is de politiek veranderd in een technocratie. De samenleving is omgetoverd tot een markt. Waarbij het succes van de marktwerking is af te meten aan de mate waarin consumentenbehoeften bevredigd kunnen worden. Er is een systeem opgetuigd waarin efficiency en winstmaximalisatie de leidende begrippen zijn.

Het meest sneaky en ondermijnende element van deze technocratische politiek zit 'm in het feit dat het zich voordoet als 'neutraal'. Als niet-ideologisch. Het is dan ook geen toeval dat Mark Rutte de uitspraak heeft gedaan dat visie is als een olifant die

dan weer beter maken? Dat kunnen er uiteraard zeer uiteenlopende zijn. Ik wil hier drie noemen die voor mij belangrijk zijn. Namelijk vertrouwen, menswaardigheid en gemeenschap. De meeste professionals zijn zeer goed in staat om hun werk te doen zónder dat er voortdurend over hun schouder wordt meegekeken. Vertrouwen dus. En menswaardigheid. Menswaardigheid hoeft je niet te verdienen. Dat komt iedereen toe. We zijn steeds verder afgedreven van het besef dat sommigen van ons veel geluk hebben in het leven, en anderen veel pech. Dat we geluk of pech maar in beperkte mate écht aan onszelf te danken hebben. Dat sommige talenten en kwaliteiten kunnen rekenen op grote maatschappelijke waardering en een fors salaris, en

'Mijn politieke verhaal is een verhaal van herstel'

bevolkingsgroepen tegen elkaar worden opgezet. En in ons als mensen, in onze psyche. Doordat succes en gebrek aan succes gezien wordt als je eigen verdienste. Dit denken is inmiddels zó dominant in onze samenleving dat veel mensen dit hebben verinnerlijkt. Je hebt morele winnaars en morele verliezers. Je bent en vóelt je een winnaar als je het goed hebt, en je bent en vóelt je vernederd als je geen succes hebt. Die vernedering wordt gevoed door de manier waarop we mensen die aan de grond zitten benaderen. Met de boodschap: 'Je kan niets, je bent niets, en tóch zijn we bereid je het absolute minimum te geven.'

Je kunt dus gerust zeggen dat deze politiek van verdienste, een politiek van hoogmoed en vernedering is. Een politiek die nog dieper in de

het zicht belemmert. Dat versterkt dat beeld van zogenaamde neutraliteit. Maar de politiek van Mark Rutte is méér dan pragmatisch. Deze politiek kiést ervoor om wat waardevol is te versmallen tot een economische uitkomst, af te meten aan het bruto nationaal product.

De politiek van Mark Rutte presenteert zich als techniek-gedreven. En niet als waarde-gedreven. Daarmee lijkt het alsof er geen alternatief zou zijn. Als we daarin meegaan, er geen waarde-gedreven politiek tegenover zetten, dan worden kiezers misleid, bieden we ze geen keuze. En geven we Mark Rutte wat hij wil: meer macht.

Waarden

Als dit dan is wat er kapot is, met welke waarden gaan wij de wereld

andere nauwelijks. Terwijl we niet zonder een luisterend oor, een zorgzame buurvrouw, en een actieve vrijwilliger zouden kunnen.

De huidige paus Franciscus weet op een mooie manier te omschrijven wat die gemeenschap dan inhoudt. Niet toevallig verwijst hij naar Franciscus van Assisi die spreekt over de aarde als ons gemeenschappelijk huis. Zelf spreekt de paus over de onverbreekelijke band tussen de zorg voor de natuur, gerechtigheid voor de armen, inzet voor iedereen in de samenleving en innerlijke vrede. In zijn klimaat encycliek Laudato Si schrijft de paus: 'Wat voor wereld willen we achterlaten? We moeten ons afvragen wat de betekenis is van het bestaan en welke waarden de grondslag vormen van het sociale leven. Een ecologische benadering

De gemeenschap centraal

impliceert altijd ook een sociale benadering. Om zowel de kreet van de aarde als de kreet van de armen te horen.' In mijn eigen woorden: in deze tijd is er geen gemeenschap denkbaar die niet natuur, klimaat en mensen samenbrengt. Dit element, streven naar harmonie met de natuur, zou ik willen toevoegen aan de verder mooie woorden uit het beginselprogramma van GroenLinks over gemeenschapszin: Dat is 'de ambitie om alle verschillen die er tussen mensen en groepen kunnen zijn te accepteren, met elkaar te streven naar een open, vrije, ontspannen en solidaire samenleving.' Een tolerante gemeenschap dus. Geen gemeenschap waar je je maar hebt in te vechten...

Grote opgaven

Met deze waarden op zak gaan we aan de slag. We moeten de wereld beter maken. Progressieve politiek is voor mij het aanpakken van de grote opgaven van deze tijd en van de toekomst, en het wegnemen van oorzaken in plaats van het bestrijden van symptomen. De allergrootste opgave, het zal geen verrassing zijn, is klimaatverandering. Het moet nu, hóe vaak hebben we het al niet gezegd. Het moest gisteren. Dat

is inmiddels de pijnlijke waarheid. En omdat Nederland, met Rutte voorop, gisteren bij lange na nog niet genoeg gedaan heeft, moeten we in de versnelling. Zonder taboes. In het besef dat het alleen kan als we mensen helpen en meenemen in deze energietransitie, en als we het vervuilende bedrijfsleven aanpakken. Zonder een sociale agenda geen groene agenda. Progressieve politiek betekent óók blijven nadenken over nieuwe uitdagingen. Over onderwerpen die zich voor veel mensen nog onder de radar afspelen. Vooruit denken en handelen. En dit alles pakken we moedig op, zoekend naar oplossingen en perspectief.

Deze goede moed, en deze stevige agenda is hard nodig als we bedenken wie we tegenover ons hebben. Sowieso is politiek leiderschap voor mij het tonen van moed. Om de dingen te doen die nodig zijn. Politiek zou geen wedstrijd moeten zijn van wie er het langste kan blijven zitten. Of een debatclub voor politieke junkies. En politiek zou zich niet alleen moeten bezighouden met het managen van problemen als wegkijken je éigen positie in gevaar dreigt te brengen. De afgelopen elf jaar werden we geregeerd door een premier die klimaatverandering op z'n beloop

liet, en de vervuilende bedrijven geen strobreed in de weg legde. We worden geregeerd door een premier die het vooral gezellig wil houden. Die het korte termijn belang van economische groei voor de rijkste 1% voorrang geeft boven de welvaart en het welzijn van de overige 99%. Bewust wordt het grootkapitaal een hand boven het hoofd gehouden. Worden aandeelhouders en vermogenden gepaaid. Ten koste van de rest van de samenleving. We worden geregeerd door iemand die gelooft dat het rechtvaardig is om ouders drastisch te korten op hun uitkering, als zij hun 21-jarige zoon onderdak bieden. Dat daardoor het aantal dakloze jongeren explosief is toegenomen, doet er niet toe. Kortom, ik zie een politiek van berekening en behoudendheid. Mark Rutte houdt koste wat kost de machtsverhoudingen die de afgelopen decennia zijn gegroeid in stand. Deze politiek van de status quo, deze politiek waarin moed ontbreekt is gevaarlijk. Voor ons land, voor onze mensen, voor ons klimaat.

En nu

We hebben geen tijd te verliezen. We moeten nú het roer helemaal omgooien om humane en ecologische stappen te zetten. Juist vanwege deze urgentie waren we samen met de PvdA bereid om te onderhandelen. Want stevig links moeten de oplossingen, óók voor de groene agenda, sowieso zijn. Dit werd geweigerd. We gaan nu de druk opvoeren vanuit de oppositie. Met een duidelijke boodschap: Een beetje bijsturen leidt tot niets. Tot menselijke en ecologische ellende. Radicaal sociaal en radicaal groen is het nieuwe realisme in deze tijden van grote grote urgentie. ●

Foto: GroenLinks

Lees de volledige speech op de website van GroenLinks:
<https://groenlinks.nl/corinne-ellemeet-over-progressieve-politiek>